

Pirmā latviešu, pirmā iekš RPI

PĒC 49 GADIEM DARBIBU ATJAUNOJOT

«SELONIJAS» dzimšanas dienā

Seloņi Brīvības cīņās

Ši gada 9. jūnijā grupa «Selonijas» filistru, kopā ar dažiem studentiem griezās pie RPI rektora akadēmiķa Eгона Lavendēļa ar lūgumu atļaut atjaunot vecākās — 1880. gada 24. novembrī dibinātās — latviešu korporācijas «Selonija» darbību. Šis lūgums tika uzņemts labvēlīgi, un šodien jau ap 20 mūsu studentu nēsā melnās fukšu cepurītes — deķeļus ar labajā pusē piestiprināto Selonijas cirkeli, kura smalkajai burtu savijumā var izšķirt «V., c. f. S.» — «Vivat, crescat, floreat Selonija!» (Lai dzīvo, aug un zied Selonija!) Patreiz Latvijā apzināti 23 pirms kara uzņemtie filistrī vada jauno locekļu audzināšanu, viņiem palīdz pa visu pasauli izkaisītā sēļu saime, ap 400 akadēmiski izglītotu trimdas latviešu.

Rīgā, Senjora pienākumus uzņēmis Visvaldis SPRINĢIS, par vicesenjoru kļuvis Augusts MENGELIS, par sekretāru — Edgars CĪRULIS, par oldermani — Aleksandrs ĢRIVA, bet par dziesmu māģistru — Oļģerts SEVELS. Uz 109. gadadienas komersū (sarīkojumu) Rīgā no ASV ieradies «Selonijas» globālais senjors inženieris mehāniķis Ilmārs BOŠS.

Pirmās korporācijas Rīgā

Jau gadu pēc Rīgas Politehnikuma atklāšanas — 1863. gadā — tur parādās pirmā studentu organizācija ar korporatīviem principiem — tā sauktā «Fehlbodistu savienība», kas 1865. gadā pārveidojās par korporāciju «Fraternitas Baltica» ar krāsām «sarkans—zaļš—zelts». Tajā sastāvēja visi studenti, neatkarīgi no tautības un ticības. 1869. gadā no tās izdalījās korporācija «Concordia Rigensis» ar krāsām «zils—zelts—sarkans». Abas šīs korporācijas 1871. gadā nodibināja «Sarzēto Konventu» ar «Goda tiesu» un «Buru tiesu». Vēlāk korporācijas pieņēma stingri nacionālu raksturu. Divām minētajām vācu korporācijām pievienojās treša — «Rūbonia», izveidojās krievu korporācija «Borysthenia», kas vēlāk pārtapa korporācijā «Fraternitas Arctica», nodibinājās poļu korporācijas «Arctonia» un «Veletia», igauņu korporācija «Vironia». 1880. gadā Arhitektūras nodaļas students **Purīnu Klāvs** izstājās no «Concordia Rigensis» un kopā ar vēl 15 latviešiem un 10 vāciešiem nodibināja

«Seloniju» ar krāsām «zaļš—balts—sarkans».

Seloņu devīzes ir «Draugam, tēvijai» un «Virtute et fide». Par dibināšanas datumu uzskatāms 24. novembris, kad tās 25 dibinātāji (minimālais nepieciešamais skaits) parakstīja pirmo iesniegumu Sarzēto Konventam. Triju vācu korporāciju pretestības dēļ «Seloniju» uzņēma Sarzēto Konventā un tā varēja atgēd savas krāsas tikai pēc 17 gadu ilgiem zobenu un bezkompromisa vārdu dueļiem, 1897. gada 24. novembrī.

Drīz pēc tam, 1900. gadā, RPI nodibinājās otra latviešu korporācija «Tālavija». Pēc Latvijas Universitātes nodibināšanas 1919. gada septembrī uz Rīgu pārnāca Terbatā dibinātās «Lettonia», «Lettgallia», «Latvia», «Ventonia» un Maskavā dibinātā «Fraternitas Lettica». Vēlāk Rīgā tika dibinātas vēl 11 latviešu un viena krievu korporācija. 1921. gadā nodibināja pirmo studentu korporāciju «Daugaviete» un vēlāk vēl 7 latviešu un divas krievu studentu korporācijas.

Seloņiem ir draudzīgas attiecības ar studentu korporāciju «Imeria».

1918. gada 18. novembrī valsts pasludināšanas svinīgo aktu Krievu teātri Nikolaja ielā (tagad Nacionālajā teātri Valdemāra ielā) apsargāt apņēmās studenti no vietējām korporācijām «Selonija» un «Tālavija». Viņi modri uzmanīja ieejas un uzejas, izkārtoja vietu ierādīšanu zālē. Kamēr daļa palika ārpusē uz ielas, tikmēr citi bija posteņos aiz skatuves. Pagaidu valdības sastāvā bija trīs korporanti — selonis Spricis Paeģle un talavi O. Nonācs un Z. Meierovics.

22. novembrī seloņi pie Politehnikuma (tagad LVU) ieejas izkāra Latvijas valsts karogus, tos arī apsargājot pret aizskaršanu.

29. novembrī «Selonija» vienbalsīgi nolēma iestāties tēvzemes sargu rindās, kopā ar «Tālaviju» noorganizējot savu patstāvīgo karaspēka vienību. Aizsardzības ministrs J. Zālītis tam piekrita un 20. decembrī iecēla par Atsevišķās studentu rotas komandieri 22 gadus veco kapteini Nikolaju Grundmani, «Selonijas» komilitoni. Tajā pašā dienā jaunais komandieris savā pirmajā pavēlē norādīja, ka visi rotas karavīri — kā karavīri, tā virsnieki — būs uz «Tu», kā tas ir pieņemts vienas korporācijas locekļu starpā. Atsevišķajā studentu rotā starp 216 karavīriem no «Selonijas» bija 53, no «Tālavijas» — 43, no «Fraternitas Lettica» — 11, no citām korporācijām — 10. Viņi, sarkanarmiešiem uzbūkot 1919. gada 2. janvārī, pavadīja Pagaidu valdību uz Jelgavu un tālāk apsargāja to Liepājā. Vainodē un uz tvaikona «Saratorova». 17. februārī rota iekļāvās Kalpaka bataljonā un ņēma dalību cīņās pret lielniekiem pie Ventas un tālāk, uzbrukumā Rīgai caur Skrundū un Saldū. Ceļā uz Saldū pie «Airītes» 6. martā kaujas laikā palika pulkvedis O. Kalpaks, arī kapteinis N. Grundmanis (apglabāts Brāļu kapos). Vēlāk studentu rota kļuva par bataljonu Baloža brigādē, bet mūsu Nacionālajā armijā tās godu tālāk nesa 3. Jelgavas kājnieku pulka 1. rota — Studentu rota. No 68 buršiem — Lāčplēša ordeņa kavaleriem 46 bija Studentu rotas dalībnieki, tai skaitā, 40 no «Selonijas».

(Nobeigums 3. lpp.)

Pirmā latviešu, pirmā iekš RPI

(Sākums 1. lpp.)

Tālākās gaitas

Pēc uzvaras pār lieliniekiem un Latvijas atbrīvošanas no vācu uzkundzētājiem Latvijas akadēmiskā saime stājās pie savu ilgu piepildījuma — Latvijas augstskolas dibināšanas. Pietiecas 940 studenti, no tiem 490 bija piedalījušies brīvības cīņās. 1919. gada 28. septembrī uz svinīgo aktu korporanti ieradās savās krāsās. Tomēr jau pēc 10 dienām bija atkal jāņem rēķos ieroči, uzbrūk Bermonta armija, un Rīgas aizstāvēšanai ātri no skolniekiem un studentiem izveidojās Studentu bataljons. Mācības atjaunojās tikai 1920. gada februārī. 1921. gadā Saržēto Konventa vietā nodibināja Prezidiju Konventu, kurā sākumā iegāja 7 latviešu, viena krievu un 6 vācu korporācijas. Vēlāk nāca klāt vēl 12 latviešu un otra krievu korporācija. 1932. gadā visas 6 vācu korporācijas izstājās no Prezidiju Konventa, jo nepiekrita latviešu valodas obligātai lietošanai.

Kad 1940. gadā korporāciju darbību apturēja, Prezidiju Konventa sarakstos bija 1875 komilotoņi un 220 komana garanti.

Okupācijas varas nomocīja 11 seļonus, 27 tika izsūtīti uz Sibīriju un 27 krita Latviešu leģionā. Tie studenti un mācībspēki, kuriem pēc kara liktenis bija lēmis tālāk atrasties trimdā, atjaunoja veco korporāciju darbību, radās arī četras jaunas. 1949. gadā tās Eslingenā, Vācijā, izveidoja Latvijas Korporāciju Apvienību, kurā nu ir 23 latviešu un 2 krievu korporācijas. Pašreiz tās apvieno ap 5000 studentus un filistrus (studijas pabeigušos). Bez tam korporanti apvienoti Korporāciju kopās pēc dzīves vietas. Latvijas Korporāciju Apvienība kopā ar Studentu Prezidiju Konventu, kas pašreiz apvieno 11 latviešu un vienu krievu studenšu korporāciju, izdod žurnālu «Universitas». Bez tam katrai korporācijai ir savi periodiski izdevumi. «Selonija» izdod žurnālus «Draugam — Tēvijai» Savienotajās Valstīs, «Selonija» Austrālijā un ikgadējo komerša žurnālu «Viļķis» ASV un dažreiz arī citās vietās. Visvairāk Latvijas korporantu ir ASV (ap 3000), Kanādā (ap 800), Austrālijā (ap 700), Zviedrijā, VFR un Anglijā (kopā ap 400). Tagad trimdā ir zudušas tautību nesaskaņas un latviešu burši sadarbojas ne tikai ar igauniem un lietuviešiem, bet arī ir mīļi un gaidīti viesi pie baltvāciešiem (kuri joprojām pārvalda baltvācu valodu).

Latvijā vēl dzīvi ap 150 veco korporāciju filistrus, ir jau uzņemti ap 80 fukši un filistru kandidāti. Atjaunojušas darbību «Selonija», «Tālavija», «Lettonia», «Lettgallia», «Fraternitas Lettica», «Fraternitas Livonica», «Daugaviete», varbūt arī «Latvia», «Fraternitas Metropolitana», «Dzintra» un citas.

Daži pazīstami Seloņi

No «Selonijas» nākuši daudzi mūsu slavenie zinātnieki un Latvijas Universitātes mācībspēki (1919—1944). Nosauksim tikai profesorus:

Arhitektūras fakultātē — E. Laube, J. Vitols, A. Krūmiņš; Inženierzinātņu fakultātē — M. Birmanis,

Nams Fr. Engelsa (Stabu) ielā 17, kurš līdz 1940. gadam piederēja «Selonijai».

«Selonijas» pirmie krustdēli. 1880. gads.

J. Cizarevičs, M. Robs; Lauksaimniecības fakultātē — J. Bergs, P. Lejiņš; Matemātikas un dabas zinātņu fakultātē — A. Zagers, E. Leimanis; Mehānikas fakultātē — E. Cizarevičs, K. Rezevskis, A. Bankins, P. Zilīte, J. Muižnieks, J. Bubenko; Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātē — E. Biruhāns, J. Kārklīņš, V. Vitols, J. Vālbergs; Ķīmijas fakultātē J. Eiduks.

Arī vairāki Latvijas valstsvīri bija «Selonijas» filistri. Starp tiem ir ministru prezidents J. Pauļuks, ministri Sp. Paegle, L. Ēķis, B. Einbergs u. c.

A. KRĒSLIŅŠ,
ICF profesors

No 1932. gadā pieņemtā Sabiedriskā komana (likumu krājuma)

Katra aktīva komilotoņa un filistra pienākums ir

— izkopt un lietot sarunā un rakstos pareizu latviešu valodu,

— gādāt, lai latviešu valoda būtu sarunu valoda arī tādā sabiedrībā, kurā atrodas nelatviešu tautības Latvijas pilsoņi,

— iegūt zināšanas latviešu tautas un nacionālās valsts tapšanas vēsturē,

— noteikti un nekavējoties reaģēt uz apvainojumiem un zākājumiem, kas būtu vērsti pret latviešu nāciju un Latvijas valsti,

— izkopt savu pienākuma apziņu un izpildīt krietni un godīgi savu darbu,

— izkopt un ievērot pozitīvas vakariepiskās sadzīves formas un tradīcijas,

— nesaieties ar pretvalstisku organizāciju biedriem tuvāk, nekā to prasa dieņesta, veikala un aroda korektība.